

La cultura postpandèmia

Text > GERARD BAGUÉ, director

En un dia assolellat que semblava immune a qualsevol desgràcia, les aigües de molts rius van anar pujant de nivell, davant la incredulitat i la impotència dels veïns. Semblava que el pitjor del temporal Gloria ja havia passat. Volíem recuperar la normalitat i teníem a punt el decorat d'un musical de Hollywood. Però en lloc de ballar alegrement, fent xip-xap sobre els bassals, a l'estil de Gene Kelly, ens vam trobar amb l'aigua al coll en pocs minuts. Amb la pandèmia del coronavirus hem estat víctimes d'una imprevisió semblant. Ens miràvem amb condescendència i distanciament l'increment de víctimes de la Xina, i rèiem per sota el nas quan els xinesos que regenten establiments als nostres barris començaven a abaixar persianes abans que es decretessin l'estat d'alarma i l'ordre de confinament. De seguida, però, ens va caure la bena dels ulls que ens feia sentir invulnerables.

>> Un carrer de Girona a mitjans d'abril. (Autoria: GERARD BAGUÉ)

Si el món global està interconnectat per a l'expansió del capitalisme i el turisme de masses, també ho està per a les pandèmies. És una lliçó que no vam aprendre de les pestes o les gripes mortíferes del passat.

El virus ha tret el pitjor i el millor de molts de nosaltres. Hem superat, o controlat, l'instint egoista de l'acapament i de la por al veí. Hem protagonitzat conductes altruistes i solidàries, en què les empreses i els particulars han mirat de tancar les fuites de les administracions, totalment superades per aquest virus que ens van anunciar com una versió una mica més punyetera de la típica grip. Tots hem conegut alguna víctima. Però la COVID-19 no ens deixa només els morts i els infectats del nostre entorn. També ens deixa la por, la inseguretat,

el control tecnològic de la població per part dels estats, la desconfiança al tacte i a l'abraçada, les limitacions del nostre sistema de salut o l'exacerbació de l'higienisme, només per citar-ne algunes conseqüències.

No oblidem, però, les coses bones. Un decreixement obligat. Un alentiment general de la maquinària depredadora que fa rutllar el món. La natura ha reconquerit ràpidament alguns espais, i els índexs de contaminació han baixat. Les connexions virtuals i el teletreball s'han generalitzat. Però, no ens enganyem, el paisatge després del coronavirus tindrà també terra cremada. Moltes empreses i comerços no

tornaran a obrir i propiciaran una allau d'aturats. La cultura, com sempre, serà l'ase dels cops i no revifarà fins que l'economia aconsegueixi sortir del pou. Per a molts, no és un sector essencial, sinó un entreteniment, un luxe que pot esperar. Pocs semblen adonar-se de la potència de la cultura com a anti-

dot, com a bàlsam, com a element crucial de la reflexió que ens imposa la postpandèmia.

És una jugada cruel del calendari que dediquem el dossier d'aquest número a una manifestació de la cultura popular que convoca masses de gent pels carrers. Temo que trigarem a veure altra vegada ballar gegants i capgrossos pels nostres barris. Encara no som prou conscients dels canvis socials i econòmics que ens portarà el virus ni, sobretot, de si alguns d'aquests canvis seran de llarga durada o fins i tot permanents. Sense caure en el pessimisme del «res no tornarà a ser com abans», és evident que superar aquest tràngol, sobretot per a molts sectors culturals, serà una tasca titànica i requerirà l'ajut de tothom.